

Socialisme XXL

Bedoeld als indrukwekkend en overrompend, in werkelijkheid eerder ietwat fors en pompeus: ruim honderd Oostblokobjecten van weleer passeren de revue in **Het Oostblokboek**.



Een bunker in Albanië.

Foto Frederik Buyckx

In het oude Oostblok woonden, zo wisten de autoriteiten, Nieuwe Socialistische Mensen. Zulke mensen wijdden zich aan de opbouw van het socialisme, het officiële voorstadium van het communisme. Op gezette tijden mochten ze zich ook ontspannen en plezier beleven, zij het op socialistische wijze. Dat kon in een socialistisch pretpark met socialistische zwanenbootjes en achtbanen met socialistische monsterkatten. Het Kulturpark Plänterwald aan de Spree in de voormalige Sovjet-zone van Berlijn opende in 1969 de deuren, was twintig jaar lang het enige attractiepark van de Duitse Democratische Republiek en trok jaarlijks bijna twee miljoen bezoekers. Vandaag de dag zijn de roestende achtbanen, zwanenbootjes en dinosaurussen geliefd bij Berlijngangers in de ban van materiële restanten van het oude Oostblok in het algemeen en die van de oude DDR in het bijzonder.

Wie zich afvraagt wat die zwanen van Plänterwald nou zo socialistisch maakt, kan zijn oog trainen met hulp van *Het Oostblokboek*, waarin de restanten van het Kulturpark een eervolle plek hebben gekregen. Ruim honderd Oostblokobjecten

uit negen landen van weleer passeren de revue in deze door Hellen Kooijman en Guido van Eijck samengestelde anthologie. Forse futuristische monumenten, standbeelden in de maat XXL, bouwsels in de vorm van vliegende schotels, tanks op sokkels, bunkercomplexen vol KGB-techniek, soldatengraven met gebalde vuisten, socialistisch-realistische schilderingen, socialistisch-krakkemikkige auto's – ze moesten de grootsheid van een systeem illustreren dat een eindstadium in een aan wetenschappelijke wetten gehoorzame geschiedenis hoorde te zijn.

Omdat de objecten bedoeld waren indrukwekkend te zijn, waren ze het in de praktijk vaak niet. Daarin vielen adjectieven als lomp, fors of pompeus. Kijk goed en zie het terug in de zwanen aan de Spree. Wie zich lekker laat maken door *Het Oostblokboek*, springt meteen op de trein naar Berlijn, en reist van daaruit verder oostwaarts voor meer moois.

Olaf Tempelman

Hellen Kooijman en Guido van Eijck (samenstelling): *Het Oostblokboek – Een reis langs de sporen van het communistische verleden*. Nieuw Amsterdam.



Monument voor de revolutie 'Spomenik' in Podgaric, Kroatië.



Kulturpark Plänterwald in Berlijn.

Foto Dap



Poort van de Vrijheid in Bratislava, Slowakije.

Foto